

POWIATOWY PROGRAM
ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI ORAZ OCHRONY BEZPIECZEŃSTWA
OBYWATELI I PORZĄDKU PUBLICZNEGO NA LATA 2025-2028

RAZEM BEZPIECZNIEJ W POWIECIE IŁAWSKIM

I. OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) powiat wykonuje zadania publiczne w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli o charakterze ponadgminnym. Starosta jest zwierzchnikiem powiatowych służb, inspekcji i straży. W celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli tworzy się komisje bezpieczeństwa i porządku, do zadań których należy m.in. ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu, opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Program powiatowy jest kontynuacją poprzednich edycji z okresów 2008-2015, 2016-2018, 2019-2022 i 2023-2024. Doświadczenia i efekty czterech edycji *Programu „Razem bezpieczniej w powiecie iławskim”* uzasadniają jego kontynuację. Dzięki realizacji różnych działań udało się zainicjować i utrwalić współpracę podmiotów lokalnych, które przygotowując wspólne przedsięwzięcia, przeprowadziły różne inicjatywy związane z poprawą "aspektów bezpieczeństwa na swoim terenie".

Potwierdzenie celowości tworzenia i realizacji programu stanowi między innymi rekomendacja zawarta w raporcie ewaluacyjnym pn. *Badanie efektywności programów lokalnych w ramach Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024, które w 2023 r. były dofinansowane i realizowane w ramach celu szczegółowego pt. wzmocnienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia lokalnych systemów bezpieczeństwa* przygotowanym przez zewnętrzny niezależny podmiot. Zgodnie z raportem ewaluacyjnym rekomenduje się kontynuację Programu w kolejnych latach, z uwagi na zidentyfikowane zapotrzebowanie na realizację działań skoncentrowanych na podniesienie bezpieczeństwa (realnego i odczuwalnego) społeczności lokalnych. Program ma też znaczący wpływ na postrzeganie Policji i poziom zaufania do tej służby.

Program ma wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych i podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców społeczności lokalnych na terenie powiatu iławskiego. Celem programu ma być m.in. wzrost wiedzy i umiejętności identyfikowania zagrożeń dla bezpieczeństwa i określenie sposobów zapobiegania im. Program ma również pomóc kształtowaniu bezpiecznych przestrzeni w miejscach publicznych na terenie powiatu iławskiego.

Bezpieczeństwo na poziomie lokalnym w znacznej mierze zależne jest od skutecznej współpracy właściwych organów państwa z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi. Dlatego też powiatowy program ma charakter interdyscyplinarny i opiera się na współpracy z organami administracji samorządowej i organizacjami pozarządowymi. Zapewnienie mechanizmów wspierających i aktywizujących społeczność powiatu iławskiego w sferze działań prewencyjnych, w tym profilaktycznych, jest podstawowym założeniem kolejnych edycji programów ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”. Poczucie bezpieczeństwa - lub jego brak – przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa.

Założeniem *Powiatowego Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego „Razem bezpieczniej w powiecie iławskim” na lata 2025 - 2028* zwanego dalej „Programem”, jest kontynuacja szerokiego spektrum działań

mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przestępczości i aspołecznych zachowań, jak i podejmowanie odpowiednich działań profilaktyczno-edukacyjnych przez ograniczenie najbardziej dokuczliwej dla obywateli przestępczości pospolitej oraz tworzenie efektywnych lokalnych partnerstw na rzecz bezpieczeństwa.

Program „Razem bezpieczniej” na lata 2025-2028 obejmuje wiele obszarów i jest otwarty na wszelkie inicjatywy instytucjonalne i obywatelskie. Poszczególne inicjatywy podejmowane w ramach Programu mogą mieć charakter wielowymiarowy i obejmować działania wpisujące się w realizację celów szczegółowych, tj. zawierać element profilaktyczny jak i inwestycyjny.

II. DIAGNOZA SYTUACJI

W 2023 r. Policja w powiecie iławskim stwierdziła ogółem **1515 przestępstw** (w kraju ogółem 810 631), czyli o 258 mniej niż w 2022 r. (w kraju o 71 746). Wskaźnik wykrywalności ogólnej przestępstw wyniósł 75% i był nieznacznie wyższy od uzyskanego w 2022 r., który wyniósł 73,7%. W 2023 r. stwierdzono mniej **przestępstw kryminalnych - 902**, czyli o 171 mniej niż w 2022 r.

Wśród przestępstw kryminalnych wyróżnia się tzw. **przestępstwa pospolite**. Jest to grupa najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa 7 przestępstw, do których zaliczają się: bójka i pobicie, kradzież cudzej rzeczy, kradzież samochodu, kradzież z włamaniem, przestępstwa rozbójnicze, uszkodzenie mienia oraz uszczerbek na zdrowiu. **Liczba przestępstw stwierdzonych w powiecie iławskim w tej kategorii w 2023 r. wynosiła 376** (w kraju ogółem 236 440), a w roku 2022 – 483 (w kraju 249 022).

Dane dotyczące liczby stwierdzonych w 2023 r. przestępstw w każdej z wymienionych **7 kategorii przestępstw pospolitych** przedstawiają się następująco (w nawiasach umieszczone są liczby odnoszące się do roku 2022):

1. bójka i pobicie – 3, (3),
2. kradzież cudzej rzeczy – 172, (211),
3. kradzież samochodu – 4, (8),
4. kradzież z włamaniem – 107 (147),
5. przestępstwa rozbójnicze – 6 (1),
6. uszkodzenie rzeczy – 67 (102),
7. uszczerbek na zdrowiu – 21 (22).

Zadania w zakresie ścigania przestępczości gospodarczej obejmują coraz szerszy katalog przestępstw. Oprócz przestępstw związanych z działalnością osób prowadzących działalność gospodarczą na szkodę Skarbu Państwa czy Unii Europejskiej coraz powszechniejsze stają się przestępstwa popełniane z wykorzystaniem Internetu, oszustwa na blika i inne związane z rozwojem nowych technologii. W 2023 r. stwierdzono w powiecie iławskim 290 przestępstw gospodarczych (w 2022 r. – 358).

Brakuje szczegółowych danych dotyczących prób samobójczych w powiecie iławskim, natomiast z danych statystycznych dotyczących całego kraju wynika, że w 2023 roku odnotowano łącznie **15 133 prób samobójczych** (2022 – 14 520). Podobnie jak w 2022 r., co trzecia próba zakończyła się zgonem 5 233 (2022 – 5 108). **Przybywa prób samobójczych wśród dzieci i młodzieży w wieku 13-18 lat**. W 2023 r. w całym kraju na swoje życie targnęły się 2054 osoby, z czego w 138 przypadkach próby samobójcze zakończyły się zgonem (2022 r. 2008 prób i 150 zgonów).

Z informacji przekazanej przez Powiatową Komendę Policji w Iławie wynika, że **w 2023 r. nastąpił wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A”** w odniesieniu do 2022 r. W roku 2023 funkcjonariusze Policji wypełnili 174 formularze

„Niebieska Karta – A”, co w stosunku do 2022 roku stanowi wzrost o 41 formularzy, kiedy wypełniono 133 formularze.

Do najpoważniejszych skutków przemocy w funkcjonowaniu rodziny zaliczyć należy niszczenie mienia domowego, uszkodzenia wspólnego majątku małżonków oraz obrażenia ciała. Do najczęstszych form przemocy należą stosowanie siły fizycznej i formy presji psychicznej.

W 2023 roku do Policji zgłoszono **60 wypadków drogowych** (w kraju 20 936) mających miejsce na drogach publicznych, w strefach zamieszkania lub strefach ruchu. W porównaniu z 2022 rokiem, liczba ta spadła w powiecie iławskim o 8 wypadków (2022 w powiecie 68, w kraju 21 322 wypadków). W wyniku wypadków drogowych na terenie powiatu iławskiego 4 osoby poniosły śmierć (w kraju 1893), to jest o 4 mniej niż w roku 2022 (8). W wypadkach drogowych rannych zostało 72 osób. W 2022 r. obrażenia odniosło 80 osób, co stanowi spadek o 8 osób. W 2023 roku do Policji zgłoszono 762 kolizje (w kraju 365 991) drogowe, co stanowi wzrost o 19 kolizji w porównaniu do 2022 r. (3743 kolizje w powiecie, w kraju - 62 266).

Wśród czynników mających decydujący wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego (*człowiek – droga – pojazd*) na pierwsze miejsce zdecydowanie wysuwa się człowiek. To właśnie zachowanie poszczególnych grup użytkowników dróg wpływa na powstawanie wypadków drogowych. Inne czynniki miały zdecydowanie mniejsze znaczenie.

W 2023 roku w całym kraju z winy kierujących pojazdami powstało 19 058 wypadków (2022 – 19 373). W wyniku tych zdarzeń śmierć poniosło 1 622 osoby (2022 – 1 621), a 22 328 zostało rannych (2022 – 22 834). Natomiast piesi uczestnicy ruchu drogowego w 2023 roku spowodowali 1 007 wypadków (2022 – 1084), w wyniku których śmierć poniosło 206 osób (2022 – 201), a obrażenia ciała odniosło 820 osób (2022 – 904). Z winy osób poruszających się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch (UWR) w 2023 r. powstały 23 wypadki (2022 – 18), w których 24 osoby zostały ranne (2022 – 19).

Z badania przeprowadzonego przez Centrum Badania Opinii Społecznej w kwietniu 2024 r. na temat poczucia bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością wynika, że 88% Polaków uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W tym przypadku jednak, inaczej niż w odniesieniu do okolicy miejsca zamieszkania, dominują oceny umiarkowanie pozytywne – 62% respondentów uważa, że Polska raczej jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, a 26% jest o tym zdecydowanie przekonanych. Za kraj niebezpieczny do życia uważa Polskę co dziesiąty badany. Natomiast poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania badanych jest niemal powszechne – 96% pytanym stwierdziło, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym. W ciągu ostatnich pięciu lat ofiarą przestępstwa padło 13% badanych. Większość z tej grupy (8% ogółu) padła ofiarą tylko jednego typu przestępstwa. Najwięcej badanych zadeklarowało, że w ciągu ostatnich pięciu lat doświadczyło kradzieży (8%). Nieznacznie mniej niż poprzednio jest też osób, którym w okresie pięciu lat poprzedzających badanie włamano się do domu, mieszkania lub jakiegokolwiek innego pomieszczenia (4%). Umyślnego zranienia lub pobicia doświadczyło w ciągu ostatnich pięciu lat 2% respondentów. Na poziomie 4% utrzymuje się odsetek osób, które padły ofiarą innych przestępstw, tj. m.in. cyberprzestępczość, oszustwa, zniszczenie mienia oraz napaść słowna i groźby karalne. Sporadycznie wspomniano także o molestowaniu, mobbingu, znęcaniu psychicznym i fizycznym, nakłanianiu do użycia środków odurzających, pomówieniu i przestępstwie gospodarczym. W przypadku osobistego poczucia zagrożenia przestępczością kobiety znacznie częściej niż mężczyźni (50% wobec 38%) obawiają się, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z ich najbliższej rodziny. Większość badanych, którzy w ostatnich pięciu latach byli ofiarą jakiegoś przestępstwa (55%) deklaruje, iż obawia się, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z ich najbliższej rodziny, natomiast blisko dwie trzecie (66%) badanych, którzy nie mają takich doświadczeń, nie ma takich obaw.

Agresja, przemoc, konflikt i nietolerancja stają się w świadomości współczesnego człowieka elementami społecznego pejzażu, trwałymi komponentami systemu informacji, życia codziennego, a nawet masowej kultury i rozrywki. Z roku na rok rośnie też liczba nieletnich

sprawców przestępstw. Przystępczość nieletnich jest jednym z najbardziej nagłośnionych zjawisk społecznych w ostatnim czasie – w szczególności odkąd zjawisko to przeniosło się do cyberprzestrzeni, gdzie niejednokrotnie ofiara przemocy staje się także obiektem hejtu. To Internet i sieć komórkowa stały się jednym z najpopularniejszych wśród młodzieży mediów i są przez nich postrzegane jako ulubiona forma spędzania wolnego czasu, nauki, komunikowania się oraz poszukiwania informacji. Nowe technologie stały się narzędziem agresji i przemocy, nie tylko wobec dzieci i młodzieży, ale też wobec wszystkich grup wiekowych. Cyberprzemoc (z ang. cyberbullying), rozpowszechnianie plotek i oszczerstw, kradzież tożsamości, mowa nienawiści, to dzisiejsze zachowania przemocowe, które przeniosły się ze szkolnych korytarzy i ulic do sieci wirtualnej. To Internet jest dziś miejscem rozpowszechniania o zasięgu globalnym retoryki i ideologii powodujących podziały oraz zagrażających pokojowi.

Przed tymi i innymi wyzwaniem stoją dziś instytucje państwowe. Każde zachowanie przemocowe, zarówno to dotyczące przemocy w rodzinie, uzależnień, aspołecznych zachowań dzieci i młodzieży, brawura na drogach czy cyberprzemoc wymaga interwencji. Dlatego tak ważna jest profilaktyka w każdej dziedzinie, albowiem częstokroć pozostawione ofiary przestępstwa bez pomocy, nie radzą sobie z przeżywanymi emocjami, co wpływa na ich sposób myślenia o sobie i innych, a także na relacje z otoczeniem, co może prowadzić do destruktywnych konsekwencji, tj. prób samobójczych.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny

Poprawa stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych i podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców społeczności lokalnych

Cel główny bezpośrednio nawiązuje do celów głównych poprzednich edycji Programu i pozwala na realizowanie szerokiej tematyce grupy projektów lokalnych mających wpływ na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa oraz na włączanie do Programu inicjatywy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

Cele szczegółowe:

Cel nr 1: Wzrost wiedzy oraz umiejętności w zakresie identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa i sposobów ograniczania i zapobiegania im w różnych sferach życia społecznego.

Cel realizowany będzie za pomocą działań z zakresu wsparcia inicjatyw lokalnych dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego, np. działania profilaktyczno-edukacyjne w zakresie budowania poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych.

Cel nr 2: Kształtowanie bezpiecznych przestrzeni w miejscach publicznych

Cel ten jest kontynuacją dotychczasowych edycji programów i nawiązuje do konieczności dążenia do tworzenia we współpracy z lokalnymi społecznościami efektywnych lokalnych systemów bezpieczeństwa oraz wspierania działań na rzecz bezpieczeństwa lokalnego. W ramach podejmowanych w tym zakresie inicjatyw należy wspierać wszystkie kompleksowe (systemowe) przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, bezpiecznej infrastruktury oraz przeciwdziałania patologiom społecznym i przestępczości pospolitej (działania profilaktyczno-prewencyjne, informacyjne, edukacyjne). Przykładowe działania na rzecz bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, to:

1. Budowa/modernizacja systemów monitoringów miejsc publicznych,
2. Doświetlenie miejsc postrzeganych jako niebezpieczne,
3. Budowa/modernizacja/doposażenie przejść dla pieszych,
4. Organizowanie miejsc bezpiecznego wypoczynku, w tym na wodzie i nad wodą,

5. Zapewnienie wsparcia umożliwiającego zwiększenie nadzoru służb, inspekcji i straży w miejscach publicznych.
6. Prowadzenie kampanii dotyczących bezpieczeństwa w miejscach publicznych np.: w ruchu drogowym, w szkole czy podczas imprez masowych.

IV. ZASADNICZE PODSTAWY I OBSZARY DZIAŁANIA

Na podstawie aktualnej wiedzy o stanie i poczuciu bezpieczeństwa Polaków określono obszary działania Programu „Razem bezpieczniej” i kierunki aktywności zaangażowanych podmiotów. Każde przedsięwzięcie wymaga zdiagnozowania problemu, ustalenia przyczyn jego powstania, możliwości przeciwdziałania, a następnie wyznaczenia zadań, by zapobiec bądź wyeliminować zagrożenia. Podkreślenia wymaga ramowy charakter programu oraz jego otwartość na wszelkie inicjatywy oddolne. Trzeba przekonać obywateli, by chcieli być partnerami Policji, Państwowej Straży Pożarnej i innych instytucji ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego - także w kontekście egzekwowania ich obowiązków.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przestępczości i podniesienia bezpieczeństwa, w tym realizacji celów wskazanych w Programie, określono siedem podstawowych obszarów zawierających kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływanie wobec różnych grup odbiorców:

1. Propagowanie aktywnego i bezpiecznego stylu życia

Obszar kierowany do ogółu społeczności powiatu ławskiego.

2. Tworzenie, rozwijanie i doskonalenie kompetencji społecznych w zakresie cyberbezpieczeństwa

Edukacja społeczna i rozwijanie umiejętności wszystkich grup wiekowych w zakresie cyberbezpieczeństwa.

3. Kształtowanie pożądanых postaw obywatelskich, społecznych i etycznych

Edukacja prawna z zakresu bezpieczeństwa skierowana do wszystkich grup wiekowych.

4. Propagowanie kultury bezpieczeństwa ruchu drogowego

Obszar kierowany do wszystkich uczestników ruchu drogowego.

5. Profilaktyka w zakresie oszustw na szkodę osób i podmiotów gospodarczych – wypracowanie dobrych praktyk

Edukacja społeczna i rozwijanie świadomości wszystkich grup wiekowych o zagrożeniach oszustwami.

6. Budowa/modernizacja dróg/przejść dla pieszych

Obszar skierowany do jednostek samorządu terytorialnego.

7. Budowa/modernizacja systemów monitoringów miejsc publicznych

Obszar kierowany zarówno do jednostek samorządu terytorialnego w zakresie działań zmierzających do poprawy stanu infrastruktury w przestrzeni publicznej jak i do służb, inspekcji i straży.

Wyżej wymienione obszary skupiają się na:

- diagnozie i eliminacji przestępczości i zachowań aspołecznych,
- edukacji medialnej, przeciwdziałaniu cyberprzemocy, rozwijaniu kompetencji społecznych dzieci i młodzieży,

- edukacji w sytuacjach zagrożenia kryzysowego, działaniach z zakresu zapobiegania radykalizacji, przestępstwom z nienawiści i przejawom mowy nienawiści, dyskryminacji, cyberprzemocy,
- edukacji i profilaktyki w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- wymianie wiedzy i doświadczeń w zakresie przeciwdziałania przestępczości gospodarczej z elementami bankowości mobilnej i cyberprzestępczości,
- działaniach inwestycyjnych mających na celu budowanie bezpiecznych przestrzeni.

V. OBSZARY I ZADANIA

Cel szczegółowy nr 1: Wzrost wiedzy oraz umiejętności w zakresie identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa i sposobów ograniczania i zapobiegania im w różnych sferach życia społecznego

Obszar 1. Propagowanie aktywnego i bezpiecznego stylu życia

Zadania:

1. przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej oraz kształtowanie właściwych postaw, w tym poszanowanie godności człowieka,
2. wskazywanie zagrożeń wynikających z uzależnień od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne) i uzależnień od Internetu (gry on-line, hazard on-line, media społecznościowe),
3. aktywizacja i wsparcie rodziców w zakresie zapobiegania i rozpoznawania niepokojących zachowań dzieci i młodzieży korzystających z technologii cyfrowych, tj. telewizja, komputer, Internet czy telefon komórkowy,
4. upowszechnienie wiedzy nt. czynników ryzyka wpływających na pojawienie się zachowań samobójczych – działania skierowane do wybranych grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów,
5. promowanie idei bezpiecznych zachowań podczas letniego i zimowego wypoczynku (bezpieczeństwo nad wodą i w górach) oraz w zakresie bezpieczeństwa dotyczącego zagrożeń zatruciem tlenkiem węgla w okresie jesienno-zimowym;

Pożądane kierunki działania:

1. upowszechnienie w szkołach działań ukierunkowanych na wyeliminowanie agresji wśród dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie używania przez nich środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, energetyki, leki/prekursory),
2. opracowanie procedury postępowania w przypadku ujawnienia próby samobójczej wśród dzieci i młodzieży i jej rozpropagowanie w szkołach i placówkach oświatowych,
3. tworzenie mechanizmów międzyinstytucjonalnego współdziałania (Policja, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe) w zakresie przeciwdziałania patologiom,
4. propagowanie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez zaangażowanie w sport i bezpieczne i aktywne spędzanie wolnego czasu,
5. organizowanie forów wymiany doświadczeń i oceny stanu bezpieczeństwa,
6. organizowanie grup wsparcia w zależności od zdiagnozowanych lokalnie potrzeb i skali zagrożenia społecznymi zachowaniami.

Obszar 2. Tworzenie, rozwijanie i doskonalenie kompetencji społecznych w zakresie cyberbezpieczeństwa

Zadania:

1. CyberHigiena – czyli jak bezpiecznie korzystać z Internetu i urządzeń cyfrowych – działania edukacyjno-informacyjne skierowane do wszystkich grup wiekowych,

2. edukacja w zakresie identyfikacji i przeciwdziałania dezinformacji w cyberprzestrzeni (fake news, deep fake);

Pożądane kierunki działania:

1. przeciwdziałanie cyberprzemocy poprzez edukację medialną, czyli przekazywanie dzieciom i młodzieży oraz seniorom wiedzy teoretycznej i praktycznej nt. posługiwania się technologią komunikacyjną,
2. podnoszenie wiedzy nt. zagrożeń płynących z nieuważnego użytkowania Internetu i nowoczesnych narzędzi komunikacji oraz uczenie ich zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z tych technologii (np. testy/konkursy wiedzy),
3. tworzenie programów rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży, które mogą przyczynić się do osłabienia poczucia bezkarności działania w środowisku online (np. scenariusze zajęć praktycznych),
4. tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych cyberprzemocą,
5. opracowanie procedury postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy w szkole i jej rozpropagowanie w szkołach i placówkach oświatowych,
6. opracowanie poradnika „dobrych praktyk” w zakresie codziennych działań, podnoszących poczucie bezpieczeństwa podczas wszelkich działań online,
7. organizowanie kampanii informacyjnych i podnoszenie wiedzy społecznej w zakresie identyfikacji dezinformacji;

Obszar 3. Kształtowanie pożądanych postaw obywatelskich, społecznych i etycznych

Zadania:

1. podniesienie wiedzy i świadomości prawnej obywateli w zakresie odpowiedzialności karnej za naruszenia norm prawnych (np. odpowiedzialność za szkody w mieniu, przestępstwa związane z wykorzystaniem sieci Internet, przestępstwa związane z przemocą rówieśniczą),
2. zapobieganie radykalizacji, przestępstwom z nienawiści i przejawom mowy nienawiści, dyskryminacji i cyberprzemocy,
3. postępowanie w sytuacjach zagrożenia kryzysowego, w tym szkolenia z obrony cywilnej, pierwszej pomocy i powszechnej samoobrony,
4. podniesienie wiedzy i świadomości prawnej oraz kulturowej uchodźców i migrantów w zakresie odpowiedzialności karnej za naruszenia norm prawnych,

Pożądane kierunki działania:

1. działania edukacyjne, mające na celu wyposażenie młodzieży i dorosłych, w tym cudzoziemców, w niezbędną wiedzę oraz umiejętności do uczestnictwa w życiu społecznym (np. testy wiedzy),
2. promowanie w mediach społecznościowych prospołecznych wzorców zachowań (np. filmy edukacyjne),
3. szkolenia z udzielania pierwszej pomocy oraz szkolenia o sposobach zachowania się w sytuacjach kryzysowych.

Obszar 4. Propagowanie kultury bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród obywateli

Zadania;

1. działania profilaktyczno-edukacyjne skierowane do uczestników ruchu drogowego mające na celu podniesienie poziomu świadomości w zakresie ryzyka wypadkowego i zagrożenia dla utraty życia lub zdrowia, tj. wzmacnianie kultury BRD poprzez znajomość i stosowanie przepisów o ruchu drogowym oraz unikanie zachowań ryzykownych poprzez:
 - 1.1. podnoszenie wiedzy w zakresie współczesnych uwarunkowań bezpieczeństwa w ruchu na drogach publicznych i prawidłowego uczestniczenia w nim, a także rozwiązań ograniczających skutki błędów popełnianych przez użytkowników dróg,
 - 1.2. kształtowanie właściwych postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego poprzez wzrost ich wiedzy dotyczącej skutków i konsekwencji przekraczania dopuszczalnej

prędkości, niezachowania należytej ostrożności oraz agresywnej postawy wobec innych uczestników ruchu a także nierespektowania praw osób pieszych, kierujących rowerami i innymi lekkimi pojazdami,

- 1.3. wzmacnianie poczucia współodpowiedzialności za bezpieczeństwo w ruchu drogowym, przestrzegania przepisów ruchu drogowego, w tym zasady szczególnej ostrożności i ograniczonego zaufania, zwłaszcza w miejscach przecinania się kierunków ruchu,
- 1.4. utrwalanie nawyków u osób pieszych w zakresie zachowania zasady szczególnej ostrożności podczas przechodzenia przez jezdnię, w tym również na przejściu dla pieszych, oraz propagowanie stosowania elementów odblaskowych;
2. propagowanie stosowania obowiązkowego wyposażenia roweru, hulajnogi elektrycznej i innych urządzeń transportu osobistego, wypracowanie nawyków i umiejętności bezpiecznego korzystania z dróg, przestrzeganie przepisów ruchu drogowego dotyczących kierujących rowerami i innymi lekkimi pojazdami;
3. edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika żeglugi śródlądowej, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu;
4. promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu po wodach śródlądowych.

Pożądane kierunki działania:

1. edukacja skierowana do wszystkich grup wiekowych w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych użytkowników dróg,
2. promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in. poprzez organizację turniejów, konkursów, zawodów, celem których będzie popularyzowanie przepisów ruchu drogowego wśród wszystkich użytkowników ruchu drogowego, doskonalenie umiejętności jazdy (np. kursy na kartę rowerową), podnoszenie kultury i sprawności ruchu drogowego;
3. edukacja w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o żegludze śródlądowej w zakresie stanu i wyposażenia jednostek pływających, dozwolonych prędkości, zakazu sterowania jednostkami pływającymi pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Obszar 5. Profilaktyka w zakresie oszustw na szkodę osób i podmiotów gospodarczych – wypracowanie dobrych praktyk

Zadania:

1. działania edukacyjne skierowane do wszystkich grup wiekowych ukierunkowane na zwiększanie świadomości o zagrożeniach oszustwami,
2. zintensyfikowanie współpracy z sektorem gospodarczym w obszarze wymiany informacji/szkoleń i edukacji nt. zagrożeń oszustwami na szkodę osób i podmiotów gospodarczych.

Pożądane kierunki działania:

1. przeprowadzanie szkoleń i działań edukacyjnych,
2. wydawanie publikacji/poradników dot. bezpiecznych kontaktów handlowych ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania handlu w cyberprzestrzeni,
3. tworzenie lokalnych partnerstw na rzecz przeciwdziałania przestępczości gospodarczej.

Cel szczegółowy nr 2: Kształtowanie bezpiecznych przestrzeni w miejscach publicznych społeczności lokalnych

Obszar 1. Budowa/modernizacja dróg/przejęć dla pieszych

Zadania:

1. Budowa/modernizacja brakujących fragmentów chodników, zatok autobusowych, wysp drogowych, fizycznej separacji ruchu, dróg dla rowerów/pasów ruchu dla rowerów/przejazdów

dla rowerów, wysp drogowych, fizycznej separacji ruchu, progów zwalniających jako wyniesionych przejść dla pieszych, słupków uniemożliwiających parkowanie, rond, sygnalizacji świetlnej, przebudowa miejsc zdiagnozowanych jako niebezpieczne, bariery ochronne, oznakowanie pionowe i poziome, skorygowanie widoczności pojazdów i pieszych w rejonie przejść dla pieszych – krzewy, drzewa, i in.

Pożądane kierunki działania:

1. opracowanie diagnoz, potrzeb społecznych i analiz zagrożeń w ruchu drogowym poprzedzających działania inwestycyjne
2. realizacja inwestycji poprawiających bezpieczeństwo zgodnie z opracowanymi diagnozami.

Obszar 2. Budowa/modernizacja monitoringu wizyjnego w przestrzeni publicznej

Zadania:

1. tworzenie Zintegrowanego Miejskiego Monitoringu Wizyjnego,
2. zakup mobilnych urządzeń monitorujących (drony), w szczególności dla lokalizacji, gdzie często odbywają się imprezy masowe i zgromadzenia,
3. promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie nadzoru wizyjnego ruchu drogowego.

Pożądane kierunki działania:

1. opracowanie diagnoz, potrzeb społecznych i analiz zagrożeń w przestrzeni publicznej poprzedzających działania inwestycyjne (opracowanie inwentaryzacji i analizy ryzyka dla miejsca, w którym ma być przeprowadzona inwestycja);
2. realizacja inwestycji poprawiających bezpieczeństwo zgodnie z opracowanymi diagnozami.

Wszystkie działania będą realizowane przez cały okres trwania Programu „Razem bezpieczniej” w Powiecie Iławskim. Jeżeli zajdzie taka konieczność, można je rozszerzyć o inne, nowe zadania.

VI. REALIZATORZY

Realizatorami Powiatowego Programu „Razem Bezpieczniej” podobnie jak w poprzednich edycjach będą wszyscy zainteresowani działaniem na rzecz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu iławskiego, a przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego, powiatowe i gminne jednostki organizacyjne, partnerzy społeczni w tym organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Państwowa Straż Rybacka, Społeczna Straż Rybacka, Państwowa Straż Łowiecka, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Związek Wędkarski.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY I ZAGROŻENIA REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu Razem Bezpieczniej w Powiecie Iławskim doprowadzą m.in. do:

- a. rozwoju, wzmocnienia i upowszechnienia działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy dzieci i młodzieży – zmniejszenia tolerancji na przejawy przemocy dzieci i młodzieży oraz poprawy umiejętności właściwego zachowania wobec zjawisk niebezpiecznych,
- b. wzmocnienia pozytywnych wzorców życia rodzinnego,

- c. wykształcenia pozytywnego wizerunku służb mundurowych oraz zwiększenia zaufania do nich wśród dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i demoralizacją oraz tych, których rodzice weszli w konflikt z prawem i mogą przekazywać dzieciom negatywny obraz służb mundurowych,
- d. zwiększenia dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doznającym przemocy i/lub cyberprzemocy,
- e. wzrostu wiedzy społecznej na temat zagrożeń, jakie niosą ze sobą najnowsze techniki komunikacji,
- f. podniesienia kwalifikacji i wzrostu kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przestępstwem i aspołecznymi zachowaniami,
- g. wzrostu wiedzy społecznej w zakresie odpowiedzialności karnej za naruszenia norm prawnych,
- h. poprawy/wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczeństwa – poprawy stanu wiedzy teoretycznej i praktycznej w zakresie bezpieczeństwa, w tym także z zakresu zarządzania kryzysowego,
- i. wyszkolenia kierowców w zakresie pomocy medycznej, sposobów reagowania na patologie i negatywne zachowania,
- j. wzrostu wiedzy obywateli dotyczącej bezpieczeństwa w kontaktach handlowych,
- k. wyposażenia uczestników ruchu drogowego w wiedzę nt. wpływu alkoholu i narkotyków na sprawności prowadzenia pojazdów mechanicznych i niemechanicznych,
- l. kształtowania wśród wszystkich uczestników ruchu drogowego, w tym na akwenach wodnych pożądaných postaw zgodnych z zasadami bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- m. redukcji liczby wypadków/ofiar drogowych,
- n. poprawy koordynacji i skuteczności współpracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- o. zakupu/doposażenia kamer do istniejących monitoringów wizyjnych, co ma ograniczyć zachowania aspołeczne i zmniejszyć liczbę popełnianych wykroczeń/przestępstw.

Jako potencjalne zagrożenia realizacji Programu należy wskazać:

- a. opóźnienia w realizacji działań w ramach pierwszego roku obowiązywania Programu w związku z długotrwałą procedurą uzgodnień Programu jako programu rozwoju w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*,
- b. opóźnienia w realizacji celów szczegółowych wynikające z nieplanowanych w momencie przyjmowania Programu reorganizacji i zmian funkcjonalnych podmiotów odpowiedzialnych za ich wdrażanie,
- c. ograniczenie środków budżetowych na finansowanie Programu,
- d. brak wystarczającej liczby zgłoszeń inicjatyw spełniających wymagania formalne i merytoryczne,
- e. wystąpienie czynników niezależnych, jak epidemia, utrudniających działania o charakterze profilaktycznym.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Poszczególni wykonawcy Programu realizują zadania objęte Programem w oparciu o budżety jednostek własnych, o dofinansowanie z budżetu Powiatu Iławskiego oraz dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych.
2. Ewentualne wnioski dotyczące finansowania zadań objętych Programem z budżetu Powiatu Iławskiego poszczególni wykonawcy przedłożą w terminie najpóźniej do września każdego roku Staroście Powiatu Iławskiemu jako Przewodniczącemu Powiatowej Komisji Bezpieczeństwa i Porządku celem uzyskania akceptacji Komisji i przekazania ich do projektu

budżetu powiatu. W sytuacjach wymagających nagłej pomocy finansowej wniosek może być składany w każdym czasie.

3. Bezpośredni nadzór merytoryczny nad realizacją Programu pełni Powiatowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Starostwa Powiatowego w Iławie.
4. Wykonawcy Programu przedstawiają Komisji analizę realizacji własnych zadań w danym roku wraz z propozycjami ewentualnych korekt i dalszych działań w kierunku poprawy na rzecz bezpieczeństwa w poszczególnych jego obszarach.
5. Miernikami realizacji zadań w poszczególnych obszarach będzie: liczba zrealizowanych przedsięwzięć, podjętych inicjatyw (np.: przeprowadzonych badań, ankiet, pogadank, wykładów, konkursów, imprez itp.) oraz liczba ich uczestników.
5. Komisja przedłoży Zarządowi Powiatu Iławskiego roczne sprawozdanie z realizacji programu w terminie do końca stycznia następnego roku.